

УДК 614.2:351.713

РОЛЬ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИХ ЦЕНТРІВ ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Б. А. Локай

*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»
ННІ медсестринства*

У статті висвітлено роль, яку відіграють навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги у підготовці професійної орієнтації майбутніх лікарів загальної практики – сімейної медицини під час реформування медичної галузі.

ROLE OF EDUCATIONAL AND PRACTICAL CENTERS OF PRIMARY HEALTH CARE DURING THE HEALTHCARE REFORMING

B. A. Lokay

*SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»
Educational and Scientific Institute of Nursing*

The article highlights the role of educational and practical centers of primary health care in the training and occupational guidance of future general practitioners during the healthcare reforming.

Вступ. Програмою економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» передбачено, що для підвищення доступності медичної допомоги населенню необхідно провести реформування галузі шляхом чіткого структурного розмежування первинного, вторинного і третинного рівнів медичної допомоги та створення центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, госпітальних округів, високо-спеціалізованих центрів, університетських клінік та їхнього ресурсного забезпечення; подальшого розвитку інституту сімейної медицини на основі зміцнення ролі первинної медичної допомоги [1].

Сучасною законодавчою базою визначено, що первинна медична допомога (далі – ПМД) – медична допомога, що надається в амбулаторних умовах або за місцем проживання (перебування) пацієнта лікарем загальної практики – сімейним лікарем і передбачає надання консультації, проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб, травм, отруєнь, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів, здійснення

профілактичних заходів; направлення відповідно до медичних показань пацієнта, який не потребує екстреної медичної допомоги, для надання йому вторинної (спеціалізованої) або третинної (високо-спеціалізованої) медичної допомоги; надання невідкладної медичної допомоги в разі гострого розладу фізичного чи психічного здоров'я пацієнта, який не потребує екстреної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги (ст. 35-1 розділу V Закону України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 7 липня 2011 р. № 3611-VI; далі – Закон № 3611-VI) [2, 3].

Основна частина. Лікуючим лікарем з надання ПМД пацієнтові є лікар загальної практики – сімейний лікар центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги або лікар загальної практики – сімейний лікар, що провадить господарську діяльність з медичної практики як фізична особа – підприємець та може перебувати у цивільно-правових відносинах із таким центром [4, 5].

Зрозуміло, що без якісної підготовки на всіх етапах становлення лікаря загальної практики – сімей-

ного лікаря (ЗПСЛ), без відповідної мотивації неможливо здійснити реформування ПМСД. Необхідно відмітити, що основний акцент у підготовці лікаря ЗПСЛ припадає на післядипломний рівень. Втім, більшість випускників вищих навчальних медичних закладів, маючи достатні теоретичні знання та навички, психологічно не готові до роботи лікарем ЗПСЛ у сільській місцевості. Адаптивна система їх професійної підготовки не передбачає детального ознайомлення зі специфікою роботи в амбулаторії лікаря ЗПСЛ.

Тому, за ініціативою Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (ТДМУ), відповідно до ст. 13, 14 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», ст. 30 та ст. 63 Закону України «Про вищу освіту», Програми розвитку ПМСД на засадах сімейної медицини в Тернопільській області, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, рішень колегії Головного управління охорони здоров'я облдержадміністрації від 22.09.2008 та 29.04.2009 року, уперше в Україні створені Навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги (НПЦПМСД).

НПЦПМСД є навчальним підрозділом ТДМУ для проходження практичного навчання студентів старших курсів медичного і стоматологічного факультетів та лікарів-інтернів факультету післядипломної освіти. На сьогодні в Тернопільській області функціонує 5 НПЦПМСД (с. Зарубинці (Збараський р-н), с. Гнилиці (Підволочиський р-н), с. Говилів (Теребовлянський р-н), с. Увисла (Гусятинський р-н), с. Кокошинці (Гусятинський р-н)) та планується відкриття ще 2 центрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Модель наступності медичної допомоги сільському населенню в умовах впровадження сімейної медицини: метод. рекомендації / МОЗ України, ДУ «Укр. ін-т стратегічних досліджень МОЗ України»; уклад. : В. Л. Весельський, В. Г. Слабкий, Ю. Б. Яценко [та ін.]. – К., 2010. – 19 с.

2. Оптимізація первинної медико-санітарної допомоги населенню України: метод. рекомендації / ДУ «Укр. ін-т стратегічних досліджень МОЗ України», НМАПО ім. П. Л. Шупика; уклад. : Н. Г. Гойда, Л. Ф. Матюха, В. Г. Слабкий, Л. В. Полікова. – К., 2010. – 25 с.

3. Надутий К. О. Деякі питання організації первинної медико-санітарної допомоги у період реформи / К. О. Надутий. – Управління закладом охорони здоров'я. – 2011. – № 8. – 23 с.

Навчальний процес та робота з населенням у НПЦПМСД проводиться під безпосереднім контролем викладачів клінічних кафедр університету та лікаря ЗПСМ, на дільниці якого розміщується НПЦПМСД.

У рамках професійного навчання, студенти та лікарі-інтерни проводять роботу щодо надання первинної медичної допомоги населенню, раннього виявлення хворих, проведення диспансеризації та профілактичних заходів, проводять санітарно-просвітницьку роботу.

Навчальна облікова та звітна документація, що ведеться в центрах, аналогічна документація, яка передбачена наказами Міністерства охорони здоров'я України і Державного комітету статистики України.

Протягом навчального року практично всі студенти 6 курсу та частина лікарів-інтернів 1 та 2 років навчання проходять цикл навчання в центрах ПМСД. Робота, яку вони виконують під час перебування в центрі, є максимально наближеною до діяльності лікарів ЗПСМ, що має результатом випуск спеціалістів з уже набутим певним досвідом. Це, у свою чергу, скорочує період адаптації лікаря ЗПСМ на робочому місці та покращує рівень медичної допомоги населенню.

Висновок. Підготовка студентів та лікарів-інтернів в умовах НПЦПМСД дає можливість закріпити на практиці отримані знання та навички, ознайомлює з аспектами роботи лікаря ЗПСМ безпосередньо на дільниці, визначає роль лікаря ЗПСМ у розрізі реформування медичної галузі та розвитку сімейної медицини як такої.

4. Науково обґрунтовані підходи до кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики – сімейного лікаря з позиції компетентнісного підходу: метод. рекомендації / НМАПО ім. П. Л. Шупика, ДУ «Укр. ін-т стратегічних досліджень МОЗ України»; уклад. : Л. Ф. Матюха, Н. Г. Гойда, В. Г. Слабкий, М. В. Олійник. – К., 2010. – 27 с.

5. Оцінка ефективності організації та надання первинної медико-санітарної допомоги / Л. Ф. Матюха, Н. Г. Гойда, Г. О. Слабкий [та ін.]. – К. : МОЗ, ДУ «УІСД МОЗ України», НМАПО ім. П. Л. Шупика, Міжнар. наук.-навч. центр інформтехнології та систем НАН України і МОН України, Укр. мед. стомат. академія, 2011. – 47 с.